

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Глобальні стратегії транснаціональних корпорацій»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	«Міжнародні економічні відносини»
Тривалість викладання	15 чверть
Заняття:	8 семестр 2022/2023 н.р.
Лекції	2 години
Практичні	2 години
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	Економічної теорії та міжнародних економічних відносин

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3597>

Інформація про викладачів:

Гузенко Ірина Юріївна	Доцент, к.е.н.
Персональна сторінка	https://etop.nmu.org.ua/ua/teachers/guzenko/index.php
Е-пошта:	Huzenko.I.Yu@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс знайомить із особливостями діяльності сучасних транснаціональних корпорацій в умовах процесів глобалізації світових економічних процесів; впливом транснаціональних корпорацій на розвиток технологій та економіки; процесами трансформації в глобальному управлінні та їх впливом на транснаціональні компанії.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів базових теоретичних знань і практичних навичок щодо стратегій розвитку ТНК в умовах посилення процесів глобалізації, механізмів їх впливу на конкурентоспроможність національних економік.

Завдання курсу:

- вивчення сутності ТНК, змісту і масштабів їхньої діяльності в умовах глобалізації;
- з'ясування специфіки розроблення і реалізації глобальної стратегії ТНК;
- з'ясування особливостей взаємодії ТНК і національних економік.

3. Результати навчання:

- знати та розуміти сутність і роль ТНК в міжнародних економічних відносинах;
- знати та розуміти економічний механізм ТНК;
- знати та розуміти особливості прийняття управлінських рішень у транснаціональних компаніях;
- знати та розуміти середовище фінансової діяльності ТНК;
- знати та розуміти специфіку формування та реалізації стратегій ТНК
- оволодіти навичками оцінки глобального ринкового середовища;
- оволодіти навичками аналізу причин вибору стратегій розвитку ТНК.

4. Структура курсу

Під час викладення матеріалу застосовуються такі основні методи навчання: проблемно-пошуковий, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний, практичний та дослідницький під час проведення лекційних і практичних занять, а також метод самостійної роботи.

Календарний план курсу із деталізацією змісту та тем занять, методів навчання

Типи навчання	Тема заняття	Зміст заняття (питання для розгляду)	Методи навчання
1	Лекція за темою 1. Теоретичні засади виникнення та становлення транснаціональних форм бізнесу	1.1. Сутність ТНК. 1.2. Етапи становлення й розвитку ТНК. 1.3. Сучасна роль ТНК в міжнародних економічних відносинах.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	ТНК як суб'єкт міжнародної політики.	Діалог за проблематикою, кейс.
2	Лекція за темою 2. Типи та сучасна структура ТНК	2.1. Класифікаційні ознаки та типи міжнародних корпорацій. 2.2. Особливості транснаціональних стратегічних альянсів. 2.3. Організаційно-правова структура ТНК.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Особливості різних типів міжнародних корпорацій.	Діалог за проблематикою, аналіз історій і ситуацій, виконання індивідуальних завдань
3	Лекція за темою 3. Економічний механізм ТНК	3.1. Сутність економічного механізму ТНК. 3.2. Трансфертні ціни, їх сутність, моделі та роль у економічному механізмі ТНК. 3.3. Особливості фінансової діяльності ТНК. 3.4. Інноваційна діяльність ТНК.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне	Економічні моделі транснаціональної	Бліц-опитування, діалог

Ти жні нав чан ня	Тема заняття	Зміст заняття (питання для розгляду)	Методи навчання
	заняття	діяльності.	за проблематикою, виконання вправ за темою
4	Лекція за темою 4. Формування і реалізація стратегій діяльності ТНК	4.1. Сутність, рівні та стадії розробки стратегій діяльності ТНК. 4.2. Ринкові стратегії ТНК. 4.3. Глобальні стратегії та умови їх використання.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Корпоративна стратегія щодо міжнародної експансії ТНК.	Діалог за проблематикою, виконання індивідуальних завдань
5	Лекція за темою 5. Взаємодія ТНК і національних економік	5.1. Особливості взаємодії ТНК з національними економічними системами. 5.2. Особливості взаємодії ТНК з національними економічними системами.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Співвідношення інтересів ТНК країн базування та країн реципієнтів.	Діалог за проблематикою, аналіз історій і ситуацій, виконання індивідуальних завдань
6	Лекція за темою 6. Наддержавне регулювання діяльності ТНК.	6.1. Наддержавні інститути регулювання та їх вплив на діяльність ТНК. 6.2. Адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Еволюція механізмів та форм наддержавного регулювання діяльності ТНК.	Діалог за проблематикою, аналіз історій і ситуацій, виконання індивідуальних завдань
7	Лекція за темою 7. Особливості ТНК різних країн	7.1. Провідна роль ТНК США та країн ЄС на світових ринках. 7.2. Форми транснаціоналізації азійських країн. 7.3. ТНК країн, що розвиваються та країн Східної Європи.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Порівняльний аналіз ТНК різних країн.	Діалог за проблематикою, аналіз історій і ситуацій, виконання

Ти жні нав чан ня	Тема заняття	Зміст заняття (питання для розгляду)	Методи навчання
			індивідуальних завдань
8	Лекція за темою 8. Проблеми транснаціоналізації української економіки	8.1. Глобальні і національні трансформації України. 8.2. Особливості діяльності транснаціональних корпорацій в Україні. 8.3. Особливості національної політики щодо ТНК та іноземних інвестицій.	Словесно-наочний (показ слайдів, презентацій, навчальних фільмів)
	Практичне заняття	Проблеми реалізації національних інтересів України в умовах глобалізації. Особливості національної політики щодо ТНК та іноземних інвестицій	Діалог за проблематикою, аналіз історій і ситуацій, виконання індивідуальних завдань
9	Семестровий контроль (сесія, за розкладом). Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок		

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з індивідуальних завдань, презентації своїх досліджень та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за індивідуальне завдання (максимально оцінюється у 40 балів), презентація (максимально оцінюється у 20 балів) та

оцінок за роботу на семінарських/практичних заняттях (оцінюється 10 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 4 бали). Отримані бали за колоквиуми та семінарські/практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів)</p>	<p>Залік відбувається у формі письмового завдання, білети являють 20 тестових запитань та 2 практичних завдання. Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильне вирішення практичного завдання оцінюється у 10 балів. Практичне завдання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів: 100</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Дискусії, опитування, робота в мікрогрупах, вирішення кейсів і ситуаційних задач, де відпрацьовуються навички критичного мислення та аналізу, комплексного вирішення проблем, з використанням індивідуального та креативного підходу. Розв'язання задач. Максимально оцінюються у 40 балів.</p>
<p>Презентація за обраною темою</p>	<p>Охоплює матеріали практичних занять та індивідуальних робіт. Має містити результати наукового дослідження.</p>

6.3. Критерії оцінювання *розв'язання задач*:

5 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

4 бали: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, відсутня формула та/або пояснення змісту окремих складових, або не зазначено одиниці виміру.

3 бали: отримано неправильну відповідь, проте використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

2 бали: отримано неправильну відповідь, проте не використано формулу з поясненням змісту окремих її складових та/або не зазначено одиниці виміру.

1 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

6.4. Критерії оцінювання *презентації*:

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів презентації (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів презентації (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних

помилку та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Вступ до університетських студій» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час

консультації, це саме стосується і колоквиумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Основи інформаційно-аналітичної діяльності в світовій економіці».

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Алієва-Барановська В.М. Глобальний бізнес. К.: Центр учбової літератури, 2013. 560 с.
2. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини: підручник. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 432 с.
3. Гузенко І. Ю. Глобальна економіка: Навч. посібник – Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. – 174 с.
4. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія. Львів: ЛКА, 2015. 594с.
5. Рогач О. Багатонаціональні підприємства. Підручник. / Олександр Рогач. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. – 387 с.
6. Рогач О.І. Методологічні аспекти аналізу багатонаціональних підприємств/ О. Рогач // Міжнародна економічна політика. 2019. № 2 (31). С.7-42.
7. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький та ін. – К.: Таксон, 2001. – 304с.
8. Транснаціоналізація світової економіки / Е.М. Лимонова, С. В. Кузьмінов, Г.Я. Глуха, І.С. Шкура. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 137 с.
9. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / за ред. О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, Т.А. Дейнека та ін. К. : Центр учбової літератури, 2014. 240 с.

Додаткові

1. Азарова Т.В. Стратегії розвитку транснаціональних корпорацій у контексті підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни [Електронний ресурс] / Т.В. Азарова, В.І. Охота. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Гудим К. Транснаціоналізація як чинник глобалізації [Електронний ресурс]: Вісник КНТЕУ. – Режим доступу: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2014/04/4.pdf>.
3. Huzenko I. Yu. Global trends in foreign investment and their role in the post-war reconstruction of ukraine's economy. / Alekneviciene V., Huzenko I. Yu., Solianyk L. G. // Економічний вісник Дніпровської політехніки, 2022. №1. С. 77–89.

4. Гузенко І. Ю. Людський капітал підприємства у глобальному просторі економіки знань. / Прохорова В. В., Мних О. Б., Гузенко І. Ю. // Економічний вісник Дніпровської політехніки, 2021. №2. С.85–95.

5. Pylypenko H., Fedorova N., Huzenko I. & Naumenko N. Paradoxes of Economic Development: Science and Innovation in the Modern World. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2020. № 2. Рр. 153–159. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-2/153> (SCOPUS).

6. Молчанова Е. Взаємодія транснаціональних корпорацій з національними економіками / Е. Молчанова // Аналітичне видання 168 фонду ім. Фрідріха Еберта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fes.kiev.ua>.

7. Новак В. Деякі аспекти фінансової політики транснаціональних корпорацій / В. Новак, М. Вольвач // Вісник національного авіаційного університету. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/15931>.

Інформаційні ресурси INTERNET

1. Офіційний сайт «Exxon Mobil Corporation» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.exxonmobil.com.

2. Офіційний сайт «Sinopec Group» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sinopec.com.cn.

3. Офіційний сайт «System Capital Management» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.scm.com.ua.

4. Офіційний сайт «Walmart Stores» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.walmart.com.

5. Офіційний сайт «Interpipe Limited» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.interpipe.biz/en/company.html.

6. AB Volvo Company Report [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://run.unl.pt/bitstream/10362/49537/1/Onofre_2018.pdf.

7. da Silva Lopes T. Organizational innovation in the multinational enterprise: Internalization theory and business history / T. da Silva Lopes, M. Casson, G. Jones // *Journal of International Business Studies*. — 2018. — С. 1–21.

8. ЕС. Glossary: Multinational enterprise (MNE). Eurostat [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Multinational_enterprise_\(MNE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Multinational_enterprise_(MNE)).

9. Global investment trends monitor [Електронний ресурс]: UNCTAD.- Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaeia2014d5_en.pdf

10. Fortune Global 500 [Електронний ресурс]: Fortune. – Режим доступу: <http://fortune.com/global500/>

11. The Outlook for Energy: A View to 2030. Exxon Mobil Sustainability report. Press release, 2010. – 56 p.